

POD Wetenschapsbeleid

Studiedag
30 oktober 2003
ITUH - Brussel

Inzet van genetische susceptibiliteit in het werksmilieu

Gen-ethica en werksgeneeskunde

KoenRAES
Universiteit Gent

Gen-ethica en arbeidsgeneeskunde

Prof. Dr. Koen Raes
Universiteit Gent

Arbeidsgeneeskunde :

- Primaat van (primaire) preventie
- Risico-reductie door
 - * verbeteren van de arbeidsomstandigheden
 - * medisch onderzoek bij aanwerving
 - * beschermende kledij
 - * bescherming van werknemers met verhoogd risico
 - * secundaire preventie door regelmatige gezondheidsonderzoeken

Genetische screening, testing en monitoring

- Toenemend belang van preventieve en predictieve geneeskunde
- Genetische diversificatie van blootstellingsrisico's
- Blootstellingsrisico's zijn vooral een kwestie van 'dosissen'
- Nieuwe kloof tussen zij die meer en zij die minder 'immuun' zijn?

Relativeringen

Zelfs monogenetische ziekten zijn onvoorspelbaar
Niet alle 'genetische gegevens' zijn

- Gezondheidsgegevens (bijv. niet-coderend dna)
- Overerfbare gegevens (cfr. epi-genetica)
- Onveranderlijke gegevens (cfr. genetische manipulatie)
- Fatale gegevens (cfr. heelbare aandoeningen)
- Causaal-predictieve gegevens (risico's zijn risico's)
- Gegevens over verwanten

...maar zij *KUNNEN* dat wel zijn

Genetisch onderzoek is slechts ethisch verantwoord

Indien er een duidelijke nood(zaak) kan worden aangetoond

Indien aanpassingen van de omgeving niet volstaan

Indien de screening accuraat is d.i. tegelijk

- * deugdelijk (hij meet wat hij behoort te meten)**
- * betrouwbaar (de screening is reproduceerbaar/vergelijkbaar)**

Indien de screening relevant is

- * in medisch opzicht**
- * in wettelijk opzicht**

Indien de gevolgen van de screening duidelijk zijn voor alle participanten

Gen-ethica vereist tevens

- Respect voor de fysieke en psychische integriteit van de werknemers (vereiste van informed consent enz.)
- Respect voor de volksgezondheid (vereiste van algemeen belang)
- Grote aandacht voor de 'na-zorg' na screening of testing, zowel op informatief, therapeutisch als sociaal vlak

Gen-ethica

- Uitdeining van het 'rijk van de wil' ten nadele van het 'rijk van het lot' ?
- Toenemende verantwoordelijkheid van alle betrokkenen die (kunnen) weten?
- Wie beslist wat, waarover, waarom?
- Toenemende verantwoordelijkheid van alle betrokkenen die therapeutisch, ecologisch of infrastructureel kunnen ingrijpen
- Toenemend belang van genetische 'geneeskunde' via manipulatie
- Naar een samenleving van risicolage 'superman' & 'superwoman' tegenover risicohoge 'underdogs'?